

RANA KOMMUNE

2017

Kvalitetsplan for skolefritidsordningen

Skoleavdelingen

Rana kommune

12.05.2017

Innhold

Innledning.....	1
Opplæringsloven om innholdet i skolefritidsordningen	2
Utdrag fra SFO forskrift – Rana kommune	2
Voksenrollen.....	2
Fokusområder i Rana SFO	3
Trygghet, omsorg og vennskap	3
Lek som utviklingsarena	4
Medbestemmelse, «Bli sett og hørt»	5
Helsefremming	5
Læringsstøttende arena	6
Ledelse i SFO og samhandling med skoleledelsen	7
Struktur og oversikt	7
Samhandling mellom SFO og hjemmet	7
Evaluering og oppfølging av tilbudet.....	8
Brukerundersøkelse	8
Egenvurdering	8

Innledning

Skolefritidsordningen er et tilbud før og etter skoletid til barn i 1.-4.klasse. Det skal også gis tilbud for barn med særskilte behov i 5.-7.klasse (bistandstrengende). Bistandstrengende er de som i henhold til sakkyndig vurdering og i enkeltvedtak om spesialundervisning er tildelt plass i SFO.

Gjeldende rutiner for søknad om plass, plasstyper, oppsigelse og saksbehandling m.m er beskrevet i egen forskrift, sist oppdatert i mai 2015.

Skolefritidsordningen skal være en integrert del av skolehverdagen som støtter opp om skolens øvrige arbeid og som bidrar til at elevene opplever en helhetlig skoledag. Den enkelte skole skal utarbeide aktivitetsplan for SFO for hvert år. Planen skal være basert på den overordnede kommunale planen. Det er skoleledelsen som er faglig ansvarlig for SFO tilbudet og for at planen er på plass.

Opplæringsloven om innholdet i skolefritidsordningen

§ 13 - 7

- Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter. Det skal tas utgangspunkt i barnas alder, funksjonsnivå og interesser. Skolefritidsordningen skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemmede barn skal gis gode utviklingsmuligheter.
- Leksehjelp og musikk- og kulturskoletilbud kan legges til skolefritidsordningen.

Opplæringslovens Kapittel 9a om elevene sitt skolemiljø gjelder også for SFO

Utdrag fra SFO forskrift – Rana kommune

Vedtatt forskrift i for Rana kommune legger noen føringer for innholdet.

§ 3 Formål

- SFO skal være et trygt og helsefremmende omsorgs – og fritidstilbud før og etter skolens undervisningstid.
- Tilbudet skal preges av aktiviteter og sosial læring samtidig som barns behov for omsorg og lek ivaretas.
- SFO skal omfatte både inne- og uteaktiviteter.
- Den enkelte skole skal utarbeide aktivitetsplan for SFO for hvert år.
- Skolens ordensreglement gjelder i hovedsak også for SFO.

Voksenrollen

De ansatte på SFO skal bidra til at den enkelte elev blir den beste utgaven av seg selv. Alle som jobber i skolen og SFO skal sammen arbeide for å gi den enkelte elev et best mulig utgangspunkt for å mestre og lykkes i dag og i framtida til beste for den enkelte og fellesskapet.

De voksne spiller en avgjørende rolle for at alle barn i SFO skal ha en trygg og inkluderende hverdag. I det inkluderende fellesskapet ser vi ferdigheter som anerkjennelse, toleranse, trygghet, tillit, omsorg og fokus på fellesskapet. De voksne må ha kunnskap om hvor viktig det er å møte ungene, vise tillit og se seg selv som viktige rollemodeller. Å ha kunnskap om voksenrollen innebærer å kunne gi trygghet og sette grenser.

De voksnes oppmerksomhet skal skjerpes inn mot lek og samspill slik at ingen barn blir oversett. De voksne i SFO skal være tilstede for barna og aktivt arbeide for å utvikle gode relasjoner, både mellom voksne og barn og mellom barna.

Skolefritidsordningen skal ha autoritative voksne som er opptatt av både relasjon og kontroll. Det er voksne som er varme og anerkjennende. Samtidig tar de styring når det trengs ved å sette tydelige grenser. Autoritative voksne lever seg inn i barnets verden og gir støtte og varme i hverdagen. De påtar seg ansvaret for å sette grenser for barnet der barnet selv ikke har mulighet eller innsikt til å forstå behovet for å begrense seg.

Fokusområder i Rana SFO

I SFO skal det være både faste rammer og varierte aktiviteter. De faste rammene skal bidra til trygghet og forutsigbarhet for barna. Eksempler her er at utetid, spisetid og aktivitetstid er fastlagt.

Opplæringsloven sier at SFO-tilbudet skal ta hensyn til barnas alder. Dette innebærer at det skal være progresjon i tilbudet. For elever i ordningen som går på første klassesetrinn vil trygghet, stabilitet og faste rammer være viktige. Etter hvert som barna blir eldre skal det legges opp til større valgfrihet og flere aktiviteter.

SFO-tilbudet skal ta utgangspunkt i barnas funksjonsnivå og interesser. Dette innebærer å møte barna på deres interesseområder og gjøre seg kjent med deres interesser og hobbyer. Skolefritidsordningen skal så langt det er mulig ta utgangspunkt i elevenes ønsker og behov samtidig som det legges til rette for lek, kultur og fritidsaktiviteter. Barns medbestemmelse og mulighet for ulike valg blir viktig i planlegging av aktivitetene.

Fokusområdene i denne planen er:

1. Trygghet, omsorg og vennskap
2. Lek som utviklingsarena
3. Medbestemmelse
4. Helsefremming
5. Læringsstøtte

Trygghet, omsorg og vennskap

Mål

Alle barn på SFO skal oppleve trygghet, omsorg og vennskap.

Et godt og inkluderende miljø legger grunnlaget for at barna kan bli trygge, kreative og selvstendige. SFO skal bidra til å gi barn tro på seg selv og andre. SFO skal ivareta barns behov for trygghet og omsorg gjennom tydelige voksne i et strukturert miljø.

Det er de voksne som har ansvaret for å bygge gode relasjoner mellom voksne og barn, og barn i mellom. Dette stiller krav til personalet om oppmerksomhet og vilje til å bygge en omsorgsfull relasjon som er preget av innlevelse, nærhet og samspill. Barna skal oppleve at de kjenner de voksne på SFO. Voksne i SFO skal prioritere tiden sin til barna og være tydelige voksne som er til stede støtter og hjelper.

Tegn på god praksis:

- ✓ Samlingsstund – oversikt/utkryssing
- ✓ Si fra hva som er greit og ikke greit
- ✓ Voksne som aktivt forebygger mobbing
- ✓ Gode relasjoner mellom voksne og barn
- ✓ Hjelp ungene i gang med leken f. eks de som blir holdt utenfor
- ✓ Synlige positive regler henges opp på veggen
- ✓ Voksne som informerer foreldre om dagen med et smil
- ✓ Voksne som informerer ungene om dagen i lyttekroken, dermed vet alle hvem som er

- tilstede i dag og hva som skal skje
- ✓ Voksne som deltar i leken
- ✓ Voksne som hilser god morgen med navnet på barnet- tar i mot
- ✓ Voksne som tar seg tid til å lytte hvis barnet vil snakke
- ✓ Tull og tøys og godt humør
- ✓ Voksne som lytter, er tilstede og involverer seg i hverdagen
- ✓ Hils, spør høflig om ting, felles regler
- ✓ Spille på det barna synes er gøy, litt «tulling»
- ✓ Arbeid med følelser som tema
- ✓ Lytt til det barnet sier
- ✓ Voksne som deltar i leken, spillet-aktiviteten.
- ✓ Ansatte som veileder og hjelper barn til positiv samhandling
- ✓ Barn som ikke vil hjem om som gleder seg til å komme på SFO

Lek som utviklingsarena

Mål

Skolefritidsordningen skal ivareta barnas behov for lek og aktivitet.

Leken skal ha en fremtredende plass i SFO. SFO er fritiden til barnet. Leken er en viktig side av barnekulturen som i seg selv har stor egenverdi. For barn er lek en grunnleggende livs- og læringsform som de kan uttrykke seg gjennom. I lekens fellesskap legges grunnlaget for forståelse og vennskap mellom barn samtidig som barn utvikler sammensatt kompetanse gjennom å leke. På skolefritidsordningen skal det legges til rette, fysisk og organisatorisk, for både organisert lek og fri lek. De voksne må være tilgjengelige for barna og inspirere og oppmuntre barna i leken.

Voksne i SFO skal gi støtte og veiledning til de barna som trenger hjelp for å komme inn i leken.

Tegn på god praksis:

- ✓ Del opp i grupper på forskjellige rom på skola, alle rom er tillatt å bruke, kjeller, trapperom m.m
- ✓ Voksne er synlig og tilgjengelig men blander seg ikke før det trengs
- ✓ Voksne motiverer, inspirerer og veileder barns slik at alle deltar i leken.
- ✓ Legge til rette aktiviteter og lek som ungene ønsker, som for eksempel dans og musikk
- ✓ Lær ungene spill som de ikke kan
- ✓ Legg frem spill og bøker synlig
- ✓ Legg til rette for rollelek, dukkekrok, butikk, oppdatert materiell
- ✓ Være megler der det trengs
- ✓ Lek som fremmer trygghet, samarbeid og inkludering
- ✓ Materiell som lekes med holdes ryddig og på sin faste plass
- ✓ Sanger ute og inne, gjemsel, boksen går. Leker med regler
- ✓ Fysisk aktivitet, ballspill, hoppetau, skilek m.m
- ✓ Voksne introduserer gamle og nye leker
- ✓ Legg til rette for lek som inkluderer alle
- ✓ Utelek, både fri og styrt lek

Medbestemmelse, «Bli sett og hørt»

Mål

Barn som går på SFO skal oppleve å ha medbestemmelse gjennom å bli sett og hørt.

SFO er barns fritid på skolen og det er viktig at deres stemme blir sett og hørt.

Barnas egne interesser skal danne grunnlaget for temaer og læreprosesser i SFO. Ved SFO skal man lytte til barnas behov og ta hensyn til hva barnet mener. Dette tilpasset barnets alder og modenhet. Barns forslag til aktiviteter skal bli møtt med positivitet holdninger. Skolefritidsordningen skal også legge til rette for varierte aktiviteter og valgmuligheter. Dette kan eksempelvis være teater, drama dans, musikk, formingsaktivitet, idrettsaktiviteter, leker, spill og bøker. Det er naturlig at medbestemmelsen øker etter hvert som barna blir eldre.

Tegn på god praksis:

- ✓ Planlegge flere aktiviteter å velge mellom
- ✓ Tilgjengelig materiell
- ✓ Dra på tur
- ✓ Voksne som spør og hører etter forslag fra barnet, legger til rette nå eller senere
- ✓ Positive holdninger til varierte aktiviteter
- ✓ Organiser runder hvor ungene er med på å foreslår ting
- ✓ Gi flere valgmuligheter for barna
- ✓ Varier mellom fri og styrt lek hver dag
- ✓ **Anerkjenne barnekulturen – ta tak i den og bruk den**

Helsefremming

Mål

Helsefremmende arbeid i skolene skal bidra til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for elevene.

God helse er viktig for barns utvikling og evne til mestring og læring. Skolen er viktig for å bygge gode levevaner i tidlig alder. Helsefremmende skole er definert av Verdens Helseorganisasjon (WHO) som en skole som på en strukturert og systematisk måte utvikler og iverksetter en plan for helse, trivsel og læring. Nordland fylkeskommune har skissert anbefalte kriterier for helsefremmende grunnskoler i Nordland.

SFO skal være en viktig bidragsyter i skolens arbeid med å innfri kriteriesettet for helsefremmende skoler. Dette sier blant annet at skolen skal arbeide systematisk for å fremme psykisk helse og et godt psykososialt miljø. Skolene skal ha matbord som stimulerer elevene til å ta sunne matvalg. Elevene skal ha fysisk aktivitet hver dag. Helsefremmende arbeid skal være forankret i skolens styringsdokumenter og årsplaner.

Skolefritidsordningen skal tilby sunn mat og en hyggelig ramme rundt måltidet. SFO skal stimulere til fysisk aktivitet ute og inne.

Tegn på god praksis:

- ✓ Arbeid med trivsel – vennskap og sosial kompetanse
- ✓ Sunn mat på SFO
- ✓ Introduser «nye smaker»
- ✓ Hyggelige rammer og god tid til måltidet
- ✓ Ha noen å sitte sammen med
- ✓ Bordskikk og høflighet. Øve på takke for maten og å si vær så god
- ✓ Ta av bordet sammen
- ✓ Aktivitet i gymsal
- ✓ Idrettsdag, skidag, aking, hoppetau
- ✓ Tur
- ✓ Tursekk med niste og mat
- ✓ Dans
- ✓ «Mesternes mester» ute
- ✓ Boksen går, akebrett,

Læringsstøttende arena

Mål: Skolefritidsordningen skal bidra til et helhetlig fokus som støtter opp under elevenes læringsprosesser.

Skolefritidsordningen skal være et positivt element i, og en integrert del av, skolehverdagen slik at elevene opplever en helhetlig skoledag. Ordningen skal fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Dette krever god samhandling med lærere og med heimen.

Skolefritidsordningen skal støtte barnas skaperglede, kreativitet og utforskertrang. Læringen skal foregå i det daglige samspillet med andre mennesker og miljøet. Den skal være nært knyttet til lek, omsorg og danning. Personalet ved SFO skal ha kunnskap om hvordan lek bidrar til læring og hvordan de kan legge til rette for et lekemiljø som bidrar positivt til barnas læring.

Det skal være god informasjon i overgangen mellom skoletiden og SFO-delen av dagen.

Tegn på god praksis:

- ✓ Telling, måling, veiing, matlaging, leke butikk
- ✓ Tema «kart»
- ✓ Matematikkdag
- ✓ Forske ute i naturen, gjøre forsøk
- ✓ Leseopplevelser – den gode samtalen om tekst, undre seg sammen
- ✓ Lage plakater til SFO, besøke bedrifter – handle i butikken, besøke gamle hjem
- ✓ Terningspill, kortspill, brettspill
- ✓ Lære seg gatenavn i nærmiljøet
- ✓ Bytur, bli kjent med forskjellige bygg og institusjoner i nærområdet
- ✓ Lage handleliste sammen og regne med penger
- ✓ Følge opp og legge til rette for leksehjelp ved behov
- ✓ Følge opp med øving på enkelte oppgaver/matte - Lesing
- ✓ Følg md på digitaliseringen
- ✓ Programmering av legoroboter

- ✓ Delta i First Lego League Junior
- ✓ Legge til rette for at barn møter kunst og kulturopplevelser
- ✓ Utnytte arenaer kultur, idrett og friluftsliv som finnes i nærområdet

Ledelse i SFO og samhandling med skoleledelsen

Rektor har det faglige ansvaret for SFO. Skoleledelsen har ansvaret for å utvikle en helhetlig og robust skole med kapasitet til å gi alle elever et tilrettelagt opplærings- og skolefritidstilbud. Det kan opprettes arbeidslederstilling for SFO der hvor dette er hensiktsmessig.

SFO skal være integrert i skolens helhetstenkning og planlegging slik at skolen fremstår som én virksomhet utad. For barnet skal dagen også oppleves helhetlig, noe som krever god samhandling mellom undervisnings- og SFO-delen av dagen. Dette krever god samhandling mellom skoleledelse og SFO-leder og mellom SFO-ansatte og lærere. Planleggingstid og møtetid må ha rom for å lære av hverandre gjennom refleksjons- og erfaringsutveksling.

Struktur og oversikt

Det skal være god informasjon i overgangen mellom undervisningsdelen og SFO-delen av dagen.

Kjernen i SFO-tiden skal være en kombinasjon av faste rammer og variert innhold.

Faste rammer gir trygghet for barna og mulighet til å skape variasjon i aktivitetene.

Også foreldre trenger informasjon og trygghet. Det skal derfor legges til rette for god informasjon til barn og foresatte om planer og aktiviteter.

Skolefritidsordningen skal:

- Gjøre foresatte kjent med planene på SFO. Oppslagstavle og utsending av aktivitetsplaner
- Ha faste, årlige aktiviteter
- Formidle «hva har vi gjort i dag» gjennom plakat, oppslagstavle o.l
- Informere planer til ungene om hva vi skal gjøre på forhånd
- Ha samarbeid med lærerne i de ulike klassene på SFO
- Ha felles regler og konsekvenser
- Ha god struktur og oversikt
- Ha gode rutiner for inn og utkrysning av barna

Samhandling mellom SFO og hjemmet

Samarbeidet mellom skole og heim er viktig for å kunne skape et godt psykososialt miljø. For de minste barna er ofte skolefritidsordningen foreldrenes kontaktpunkt omkring skoledagen. En forutsetning for godt samarbeid er god og gjensidig kommunikasjon. Samarbeidet er viktig gjennom hele skoleløpet, men endrer karakter og form etter hvert som barna blir eldre. Samarbeidet er et gjensidig ansvar, men skolen skal ta initiativ og legge til rette for samarbeid. God informasjon gjennom tydelige planer og dokumentasjon av aktiviteter vil bidra til å forsterke heimens informasjon omkring livet på SFO. De foresatte skal oppleve et positivt samarbeid.

Evaluering og oppfølging av tilbudet

Hvordan ser vi om vi lykkes?

Brukerundersøkelse

Det skal gjennomføres en årlig kommunal foreldreundersøkelse omkring SFO-tilbudet . Denne sendes ut på e-post i perioden februar – april hvert år.

Egenvurdering

Ved den enkelte skole skal det årlig gjennomføres en egevaluering av SFO-tilbudet. Det er naturlig at denne gjøres i et samarbeid mellom skoleledelsen ,de som jobber på SFO og de lærere som er tilknyttet de aktuelle elevene som bruker tilbudet. Skolen bør også finne former for å involvere elevene selv i evalueringen. Egenvurderingens formål er å danne utgangspunkt for diskusjoner og refleksjoner omkring tiltak ved den enkelte skole.

Vedlegg:

- Plakater med tips til voksne
- Skjema for planlegging av «gullaktiviteter»
- Planleggingsskjema kultur og fordypning

VEDLEGG:

TIPS TIL DEG SOM ER VOKSEN:

OMSORG TRYGGHET OG TRIVSEL

- Be barna hjelpe deg i det daglige arbeidet.
- Gi dem oppgaver de kan velge mellom.
- Legg opp til samarbeidsoppgaver og oppmuntre barna til å samarbeide.
- Oppmuntre barna til å hjelpe hverandre.
- Del dine tanker og følelser med dem.
- Bidra til å skape et fellesskap som har plass til alle på en positiv måte.
- Stopp erting og mobbing så fort du oppdager det.
- Jobb med å lære de barna som blir ertet, å si «stopp».
- Jobb med å lære de barna som erter, å stoppe når noen sier «stopp».
- Lær de barna som er med på å erte å ha sin egen mening.
- Lær de barna som hører på å hjelpe hverandre ved å si fra.
- Vis tydelig som voksen at du ikke aksepterer erting eller mobbing på SFO.

GODE VOKSENMODELLER

- Husk at det er du som er voksen.
- Vær på plass når du skal.
- Ta ansvar for at alle har det bra, både barn og voksne.
- Følg de reglene som er bestemt på SFO.
- Delta aktivt på personalmøtene, del av din kunnskap og dine erfaringer.
- Vær fysisk og mentalt til stede når du er på jobb.
- Fremsnakk barn, foreldre og kolleger.
- Bruk varme og vennlighet når du grensesetter.
- Vis vilje til samarbeid og til å ta felles ansvar.
- Vær endringsvillig.
- Vis at du respekterer barn, foreldre og kolleger.
- Våg å bestemme og ta avgjørelser.
- Opptre forutsigbart, gjør det du har sagt at du skal gjøre.

Å BYGGE ET GODT FORHOLD TIL BARN

- Si «hei» til alle du møter på SFO.
- Sjekk ut hvordan de har det, og hvordan de føler seg.
- Finn litt ut av hvordan de har det når de ikke er på SFO.
- Lytt godt når de har noe å fortelle.
- Sitt sammen med dem når dere spiser.
- Husk hvem som har bursdag når, og gratuler dem med dagen.
- Send med dem hyggelige meldinger hjem.
- Vis interesse for hobbyer eller fritidsaktiviteter de har.

Kvalitetsplan for Skolefritidsordningen 2017 -2020

- La dem bli kjent med deg ved å fortelle litt om deg selv.
- Delta i lek og i andre aktiviteter.
- Bli kjent med foreldrene.
- Oppfordre dem til å snakke positivt om seg selv.
- Fortell dem at du tror de kan lykkes.
- Gi dem arbeidsoppgaver de mestrer.

HEI PÅ DET BARNET FÅR TIL

- Få blikkontakt og smil til barnet.
- Fortell barnet nøyaktig hva du liker ved atferden, og vær konkret når du roser.
- Vis entusiasme når du anerkjenner barnet.
- Husk å rose umiddelbart når du oppdager god atferd.
- Gi oppmuntring underveis, ikke vent til alt er perfekt.
- Gi ros til både enkeltbarn og grupper.
- Når enkeltbarn i gruppa gjør det de skal, si navnet deres høyt.
- Når et barn lærer ny atferd, ros konsekvent og hyppig.
- Vær spesielt oppmerksom på barnas sterke sider
- Få med deg områder der barna gjør fremskritt.
- Vis at du har tro på barnas ferdigheter.
- Bruk både verbale (stemmen) og nonverbale (f.eks. tommel opp) former for ros.
- Fortell barnet hvilken positiv effekt det de gjør, har på andre.
- Lær barna å rose hverandre for god atferd.

Vår "gullaktivitet"	
Beskrivelse av aktivitet	
Suksessfaktor	
Nyttige tips	

PLANLEGGINGSSKJEMA - KULTUR OG FORDYPNING

Aktivitet	
Ansvarlig	
Mål for aktiviteten	
Antall ganger	
Progresjon	
Hvilket utstyr er det behov for?	
Hva må kjøpes inn?	
Max antall barn	
Hvilket rom ønskes brukt?	
Hvilket klassetrinn?	